

Johannes Andersson och Sara Magnusdotter på Övre Masåna, Havsmon

Det var kanske inte så ovanligt att en gård upplät lite mark där någon kunde bygga ett hus och flytta till och samtidigt åtog sig att som betalning hjälpa till att arbeta på gården. Ett sätt för ägaren till gården att kunna bo kvar på ålderdomen när krafterna tog slut. Det tycks vara en sådan händelse som gjorde att torpet Övre Masåna, Havsmon blev till.

Johannes Andersson föddes år 1800 i Ambergstorp som tillhörde prästgårds rote i Udenäs.

Gammalt foto från Ambergstorp.

Perioden 1824 till 1832 bodde Johannes i Klampabron, Selsendi rote och arbetade som dräng.

Han gifte sig med Sara Magnusdotter född 1807 i Finnerödjan under Granvik år 1828. Sara var sjuklig.

Året efter föddes deras första son Anders Magnus. Han blev bara 2 år gammal.

De kom att få många barn:

Andra sonen Johannes Björn föddes år 1832.

Samma år flyttade de till Masåna under Havsmon 1/4. Det kom att kallas torp som senare fick namnet Övre Masåna. Inte att förväxla med Masåna, Holmgilret.

Övre Masåna i Havsmon är omnämnt som ett torp vid Masungsbron med åker med nr 166 i underlag till laga skifte 1844.

Det finns inga tydliga rester av huset men man ser lätt var torpet stod i nuvarande skog.

År 1835 antogs Johannes som torpare att i femtio års tid få vara Åbod.

Han hade redan byggt ett hus och inhägnat på platsen.

Ett avtal upprättades underskrivet 1835-12-01 av Jonas Jonsson och Marja Jonsdotter.

*Skomakaren Johannes Andersson Antages såsom Torpare Att
i Femtio års tid få vara Åbod på mina Egor Å denn Ved
Masåna belägna plats hvarpå han Redan bygt och den
samma inhägnadt. För hvilket han skall årligen ut
giöra Fem /5/ Sommandags värken Antingen Slåttedag
eller hvad som påkallas. Och dessutom Skoarbere och
nogot hjälpedagar Emot betalning då det påfordras.
Och får Emellertid Altid Maten på stället.
Och emotaga desse villkor njuter nämde åbo Vedbrän på min skog.
Af skadesfälle Och Annan Skadeslös elle Sjelftorkad skog, och i
händelse sådant skulle brista får han Efter utsuning af mig
hell i tillkommande Egare heller indelningshavare.
Som beslutades i Havsmon dem 1 ste December 1835
Jonas Jonsson Marja Jonsdotter
med han i pennan
Med ovanstående stödjande förklarar jag mig till
alla delar Nöjd. Johannes Andersson
med hand i Pennan*

Johannes blev således en inidelningshavare som istället för lön skulle ha andra förmåner. Efter utsyning fick Johannes ta ved.

Han skulle årligen göra 5 sommar dagsverken. Slåtterdag eller annan dag som påkallades.

Johannes var skomakare, så han skulle också göra skoarbete och andra hjälpedagar emot betalning då det påfodrades.

Han fick ta vedbränn på skogen, vindfällerna och självtorkad skog.

Ytterligare ett barn Alexander föddes i Övre Masåna år 1835 (C:6 sid 83). Han flyttade till Boviken kom tillbaka år 1854.

Samma år flyttade han ut igen och hamnade på Täppan, Undenäs.

Nästa son Anders Peter föddes 1838 och dog efter några dagar.

Johanna föddes 1840 och dog efter någon månad.

Nästa barn, Johanna föddes 1841 och levde i drygt 2 år.

Men Anna Maja föddes 1844 och levde ända fram till 1927. Kanske någon minns henne? Hon flyttade 1866 till Kärrängen, Udenäs. Dog i Forsvik.

Augusta föddes 1850. Flyttade 1870 till Tived.

Alfred föddes 1855 och flyttade till Närlunda 1873.

Johannes levde i Övre Masåna fram till 1868 och dog samma år inhyses från Övre Masåna, 68 år gammal.

Hans hustru Sara levde som änka på Övre Masåna. Sara var sjuklig en stor del av sitt liv. Kanske någon vet mer om det?

År 1892 flyttade dottern Anna Maria med 4 barn från Övre Masåna.

Året efter dog Sara. Familjen hade då bott där från 1832 till 1893, i 61 år. Tidigare eller senare finns inga för mig kända spår att någon bott där.

Samma år som Johannes Andersson antages som torpare så skrev gårdens ägare Jonas Jonsson och Marja Jonsdotter ett inbördes testamente. De var gamla och hade sviktande hälsa.

Kan undra om planen var att Johannes Andersson skulle kunna hjälpa den överlevande maken i gården att kunna fortsätta sitt liv där.

Som Helsa och annalkande Åren påminna om va förhanden warande Skilsmessa från denna jordenn, hafwa wi Underteknade åkta makar genom ett Inbördes förtroende af Äkta kärlek och behörig ? för den efterlefandes befriedande härigenom förklaratt wår yttersta wilja wara den att hvilken dör af oss som Annan Öfwerlefwer skall den efter lewande i Sin öfriga Lifstid fritt och obehindratt och utan minsta Intrång af wederbörande Afwingar Njuta en Säker och Ostörd Besittning, Så af fasta Egendomen 1/12:del i Hafsmon som och Äfwen Allt då befintelig Lösegendom Ewad namn den hafwa Må att fritt disponera och som fulkomelig Äganderätt därmed göra och låta efter eget behag, och Sedan wi bägge äro aflidne tråde wederbörande Arfwingar till sin Lagliga rätt Hwilket i Till kallade Witnes NärwaroBeslutades som skedde i Hafsmon den 1st December 1835 Jonas Jonsson Maria Jonsdotter båda med hand i Pennan Att detta

Thestamente är af Thestatorena uppgiort och beslutit med Sunt förnuft och af fri wilja betygar Utsupra på en gång närwarande Wittnen Sven Forsman på Hawsmon och Chlara Johansdotter i Havsmon Samt Swen Jonsson i Hafsmon

Att båda Testatorerna ännu lefwer så afsades att Samma, testamente Jemte en den af Bewittnad afskrift skulle innom 6. Månader efter enderas Makans död Åter till Domstolen ingivas och, så vidare föreskrift skulle Meddelas; betygar På Häradsrättens Wägnar Bergendahl Lika med orinalet betygar Petter Gabrielsson i Hallna Olof Andersson i näs År 1837 den 3dje may wid Allmänt ting med Wadsbo Härald uti Walla, blef denna afskrift, jemte dess original, Domstolen före steld, under anmälan att Jonas Jonsson aflidit, hwadan Härads Rätten beslöt att samma afskrift skulle bewisligen till ställas bemälte aflidnes närmaste arf willgår, hwilka ägde, inom natt? och år från delandet, i Laga ordning klandra Testawentet, efter befogenhet

Jonas dör 2 år senare, dvs 1837. Hans hustru Maria lever vidare till 1856, men lämnar Havsmon 1842 och flyttar till Skaga. Beträffande gården så levde den vidare i familjens ägo fram till 1966 och nu bor vi i huset sedan jorden styckats av.

Källor: arkiv digital, kyrkböcker, torpinventeringen och gårdsarkiv